

A cremallengües

Joan-Lluís Lluís / jlluis@presencia.cat

El pecat imaginari de l'avarícia catalana

“

Que agradi o desplaqui, fora de les fronteres estatals gairebé ningú no ha sentit a parlar mai dels catalans com a poble gasiu

Els catalans són avars, els catalans són garrepes, els catalans són gasius, els catalans compten fins i tot quan ballen, els catalans remuguen cada matí “la pela és la pela” abans de pensar a dir bon dia. Recordo molt bé la meua sorpresa quan, adolescent, vaig sentir per primera vegada aquest tòpic. I he de dir que de seguida vaig pensar que es tractava d'un pur invent. Pensar això no era cap mèrit particular, només una evidència per un català del nord de la frontera a qui aquests desagradables epítets no s'havien aplicat mai. Si un poble existeix a banda i banda d'una ratlla fronterera i un tòpic s'aplica només a una de les

meitats d'aquest poble, és raonable pensar que aquest tòpic és fals. Encara avui dir a un català de la Catalunya Nord que els catalans són avars garanteix una mirada de sorpresa, que oscil·la entre escepticisme i inquietud: que potser vol dir que durant tots aquests segles nosaltres també hem estat garrepes sense que ningú no se n'hagi adonat mai?

A escala mundial, dos pobles són famosos per una pretesa i falsa avarícia, els jueus i els escocesos. Se sap que la reputació dels jueus, que ha donat pas a tants crims, ve del fet que durant segles van manejar diners quan els cristians no tenien el dret de fer-ho. Pel que fa als escocesos, vindria de la pobresa del seu país que els va obligar a desenvolupar un sentit de l'estalvi que els anglesos menyspreaven i movien. I existeixen acudits en moltes llengües sobre concursos d'avarícia protagonitzats

per aquests dos pobles. La suposada avarícia dels catalans, en canvi, és de context estrictament espanyol. Que agradi o desplaqui, fora de les fronteres estatals gairebé ningú no ha sentit a parlar mai dels catalans com a poble gasiu. Això indica clarament que aquesta reputació va néixer a Espanya, on és una manera com una altra de practicar una forma de discriminació, com un racisme de baixa intensitat però constant. I el fet que aquesta reputació no existeixi a la Catalunya Nord pot fer pensar que va néixer després del Tractat dels Pirineus, després del 1659. Diria que deu haver nascut a partir del 1714, quan Catalunya i els catalans ho van perdre tot, excepte la capacitat de treballar. Quan un poble ja no té cap altre dret que el d'obrir la botiga o el taller, és probable que aboqui la seva energia, la seva intel·ligència i la seva creativitat a obrir la botiga o el taller. I així faci convergir tot el geni col·lectiu frustrat per la pèrdua de les llibertats polítiques, jurídiques, lingüístiques i culturals en l'activitat econòmica. D'aquesta manera un país vençut es posa a fabricar riquesa com a substituta de la independència aixafada. I el vencedor, orgullós però mandrós, prefereix burlar-se del vençut quan el vençut el supera en virtut i en abnegació, acusant-lo de practicar un dels set pecats capitals.

Així doncs, em sembla bastant evident que la fama d'avarícia dels catalans és un invent espanyol per menystenir els catalans fins i tot quan els catalans assumeixen (voluntàriament o molt a desgrat seu) la flotabilitat d'Espanya. Trobo més inquietant que tants catalans hagin fet seva aquesta reputació i s'atorguin a ells mateixos una característica tan injuriosa com imaginària, encara que sigui sovint amb aparença folklòrica, de divertida autocrítica. Es tracta de fet d'una colonització mental reeixida, d'un odi esdevingut autoodi i, com a tal, detestable i perillós. Els tòpics negatius assumits com a certs per aquells que en són víctimes esdevenen cadenes. Sí, d'aquelles que ara convé segar.

PEP DUIXANS

GRUP HERMES

President: Joaquim Vidal i Perpinyà.
Consell d'Administració: Lídia Vidal i Juventench (vicepresidenta), Eduard Vidal i Juventench, Esteve Colomer i Font i Joan Vall i Clara.
Consell Editorial: Xavier Albertí (president), Joan Villarroya (vicepresident), Joan Ballester, Maria Favà, Lluís Foix, Rosa Font, Jordi Nalauquer, Jaume Oliveras, Vicent Sançhís, Llorenç Solddevila, Antoni Vila Casas i Pep Colledemont (defensor del lector).
Direcció Executiva: Joan Vall i Clara (conseller delegat), Xevi Xirgo (Informació General), Emili Gispert (Informació Esportiva), Toni Muñoz (Serveis), Josep Madrenas (Webs i Sistemes), Albert París (Comunicació), Anna Maria Ribas (Gerència Comercial), Miquel Fuentes (Administració i Recursos Humans), Lluís Cama (Producció i Logística), Concepció Casals (Distribució) i Ricard Forcat.

PRESENCIA

Edita: Revista Presència SL.
www.presencia.cat
Centraleta Girona: 972 18 64 00
Centraleta Barcelona: 93 227 66 00
Atenció al client: 972 18 64 80
Redacció Girona: Santa Eugènia, 42. 17005
Redacció Barcelona: Tàpies, 2. 08001
Dipòsit legal: GI-143-1965

Director: Miquel Riera.
Seccions: Joan Rueda (Informació Local), Pilar Esteban (Europa-Món), Carles Sabaté (Societat), Anna Serrano (Política).
Redacció: Irene Casellas, Susanna Oliveira, Maria Pascual, Maria José Rodríguez, Maria José Ramos, Joana Peña i Florentí Morante (Disseny i Maquetació).

Conseller delegat: Joan Vall i Clara.
Gerència Comercial: Anna Maria Ribas.
Direcció Comercial: Maria Àngels Taulats.
Webs i Sistemes: Josep Madrenas (director), Marc Massot (Programari), Joan Sarola (Sistemes) i Ramon Buch (Disseny).
Recursos Humans: Miquel Fuentes.
Administració: Carme Bosch.
Producció i Logística: Lluís Cama.
Distribució: Concepció Casals.